

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 25.

Lýsingarprísir fyrri þeltir: 20 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum læst avsláttur í prísinum.

Leygardagin 19. juni 1937.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brævsavarnarðøðum og skrifstovuini. Telf. 143.

11. árg.

„Friðarlombini“

leita sær skjól hjá úlvunum, ið eta tey við húð og hár:

Demokratisins undirgonga er, at tað tordi ikki annað enn at lást sum um tað trúði slynglum og skálkum.

Tá ið Franco hevur loyvt sær at leggja á skipini hjá neutralum londum, stjála teirra farm o. s. fr., hevur ikki látið í ikki-uppleggingarnevndini, — kanska onkur spakmælt »hensstilling» sum eitt eiti, ikki harðmæltari, enn at trýmenningarnir Franco — Mussolini — Hitler kundu óttaleysir loyva sær at smilkast háðandi, yppa akslar og halda áfram við yvirgangs-livinum.

Men nú, tá ið talan var um tað frameggjagað sjálvverjuálopíð av flúgvumaskinu hjá stjórnarmonnum, leyp ikki uppleggingarnevndin uppá bæði bein og vildi eta stjórnarflakkin.

Og hvat var tað so, ið hendi? Já, tá ið trýmenningarnir sóu, at tað kom at standa stjórnarmonnum til vinningar, ifall Italia og Tyskland ikki kundu eins og áður oysa vápn og fólk inn, funnu teir uppá at »provokera», frameggja eitt stríð millum stjórnarmennin og eitt týskt herskip, og skuldu teir

lást, sum teir sakarleysir leypa firtíur út úr eftiransingarsáttmálanum eina tíð roknandi við, at tey demokratisku londini vildu leggja seg á knæ fyrri at fáa Mussolini og Hitler uppí ringin aftur. Og ímeðan hetta knefallið vardi, skuldi Týskland—Italia nýta hovi til av allari orku at oysa kriggsfólk og kriggsamboð til Franco.

Hesin plánu gekk sum smurt. Franco fekk fólk og vápn, ið hann nú nýtir til at slætta Bilbao við.

Meðan hetta »drama» fer fram, standa tey demokratisku »friðarlombini» við fallaðum hondum og rópa út um verðina:

Vit gjordu, hvat ið vit kundu. Hvussu kundu vit vita, at Hitler—Mussolini ikki vóru til at trúgva. Teir lovaðu jú ikki at gera tað aftur!

— Tá ið Spania er etið, stendur Frakland fyrri túri, so England o. s. fr. inn til øll humanisma, all menniskjaligt á jorð er dripið.

maa falde den blot nogenlunde opmærksomme Læser for Bry-stet. Det maa beklages af flere Grunde. Thi Hensigten med en saadan Artikel i en i Udlandet meget læst Publikation bør være den, at man først og fremmest giver absolut uangribelige Op-lysninger om de omhandlede Erhvervsforhold og endvidere bestræber sig paa at stimulere Læsernes Interesse paa en saadan Maade, at han faar større Tillid til den Eksportvare, der beskrives, og hvis han slet ikke kender den, da at vække hans Behov efter Varen. Dette kan ikke — selv om man aner Forf. ærlige Vilje til at gøre det — siges at være opnaaet i nævnte Artikel. Jeg skal blot nævne et Par Punkter.

Forf. skriver Side 50: »... Af en Befolkning paa 26,000 er fra 3—4000, hvilket vil sige næsten en Sjettedel af hele Be-folkningen og praktisk talt enhver helbefaren (able-bodied) Mand, borte fra Hjemmet om Foraaret og Sommeren, enten i islandske eller grønlandske Farvande.»

Var det ikke snart paa Tide at revidere denne Form for »Erhvervslyrik»? Bemærkningen imødegaa ikke alene af Forf. selv paa Side 51, men ogsaa af Landstingsmand P. Nicla-sens Udtalelse i en anden Artikel Side 49, hvor Landstingsmanden om Landbruget skriver, at det ikke spiller den samme Rolle som Fiskeriet, men stadig er af Vigtighed for Samfundsøkonomi-en paa Færøerne. Det vilde Landbruget formentlig ikke være, hvis der i dette kun var beskæftiget »unable-bodied» Mænd. Side 51 fastslaa Forf. hvor gode Kutterne har været, hvilket — siger han — den meget respektable Alder, mange af dem har opnaaet, viser. Tror Forf. ikke, at der er en vis Aarsagssammenhæng mellem de »gode Kuttere» og de 62 Liv, der gik tabt i 1920, efter hvad Forf. skriver Side 53?

Det, der i særlig Grad er fal-det mig som Salgs- og Reklame-mand mest for Brystet, er imid-tertid Afsnittet om Fangstme-toden. Der har Forfatteren været mere end uheldig. Der siges nemlig om Fangstmetoden, at den er billig (... it is cheap). For det første forekommer det mig at stemme overordentligt slet med færøske Producenters Paastand om, hvor dyr Pro-duktionen er; for det andet lige saa slet med de Pristillæg, man har tilhandlet sig gennem Kom-pensationsforretninger i Vin, naar man skulde sælge til det portugisiske Marked for Eksem-pel. Lad endda gaa med det. Men nærmere vi os ikke Naiv-itetens Apoteose, naar man giver sig til at fortælle nuværende og fremtidige Aftagere, at man er i Stand til at fange Fiskeren billigt, samtidig med at ingen anden Klipfisk i Verden er belastet med saa store Produktionsom-kostninger, hvorfor man ogsaa altid har forlangt en Pris, der laa over anden Klipfisk. Lad mig blot her som illustrerende Eksempel nævne, at jeg sammen med en kendt færøsk Fiske-eksportør for et Aar siden i Barcelona fik forevist Klipfisk, fanget af grønlandske Fiskere og tilvirket i England, af en Kvalitet saa god, som aldrig for var set paa dette Marked. Den kostede paa daverende Tids-punkt præcis det samme cif. som den færøske Fob.

Tror Forfatteren virkelig, at vedkommende Importør — om han maatte komme til at købe Klipfisk mere — efter Forf.'s Udtalelser om den billige Pro-duktionspris er i Besiddelse af den samme Købelyst, naar Forf.

KØDCENTRALEN

TIL 173. KONGEROEN TIL 173.

Allid 1. Kl. ungt Økseked,
Paaleg og Konserver.
En Gros & En Detail.
Bygdeordrer ekspederes omg.

i Virkeligheden fortæller ham, at han er et Fjols, hvis han stadig betaler den høje Pris?

I det samme Afsnit skrives, at de færøske Fiskere fra Tid til anden har diskuteret, om det ikke kunde betale sig at gaa over til det mere rentable Trawl-system — siger Forf. — de er aldrig naaet længere end til en Diskussion, og — fortsætter han med Skadefryd — Færingerne har i Dag kun to Trawlere.

Der gives mange Former for Taktloshed; her er et Eksempel paa den mest rendyrkede Art. Efter den Bemærkning forstaaer jeg bedre, at Forfatteren har været saa beskednen ikke at si-gnere sin Artikel.

Vi Færingar kan maaske laste hverandre for manglende Han-dlekraft. Saa meget mere beklageligt for os. Men vi plejer at være sommelige. Hvad Interesse vi har i at udskrive vor eventu-elle Evneløshed til vore nuvæ-rende og mulige fremtidige Kunder i Udlandet, kan forhaa-bentlig kun Forf. til den nævnte Artikel give en Forklaring paa.

Side 54 fortæller Forfatteren, at indtil omkring 1930 sejlede en stor Del af Fiskeflaaden til England om Efteraaret og lan-dede der Saltfiscen, som efter at være blevet tørret blev reeks-porteret til bl. a. Syd-Amerika. Men — siger Forf. — denne Eksport er af forskellige Grunde blevet uden Betydning nu. Og — siger han endvidere — Sam-handelsbetingelserne (exchange conditions) hvad især de syd-amerikanske Lande angaar, har for en Tid medført et Fald i Klipfiskeeksporten fra Storbri-tanien.

Disse Forfatterens saa rigtige Betragtninger er efter min Op-fattelse en eller flere Købere i Sydamerika saa inderlig lige-gyldige. Det er ikke nogen Livs-betingelse, hverken for os eller dem, at et eventuelt Salg sker gennem Storbritanien. Spørgs-maalet er mere, hvorledes »exchange conditions» forholder sig Danmark og Sydamerika imellem, og om man paa Fæ-roerne er i Stand til at levere den Vare, som ønskes af Bra-silien, Chile o. s. v.

Hvad de øvrige Artikler an-gaar, Landstingsmand P. Nicla-

sen's »The Faroe island», Fru Gertie Wandels »A Faroese domestic industry» og endelig Kaptajn Blinks »Angling in the Faroe islands», man vi sigte disse tre Forfattere Tak for den Ny-delse, Læsningen af disse sag-lige og dog saa inciterende Artikler i Virkeligheden er.

København i Juni 1937.

SAMTAL

Millum aðrar nevndir, sum samráðast við donsku finans-nevndina, hittu vit eina frá Vestmanna — harrarnar Oliver Petersen, Hans J. Guttessen og Eyólv á Heygum:

Hvat er orindi tykkara í Havnini?

— Vit eru sendir av andeils-felaginum VITIN í Vestmanna, sum er stovnað av arbeismanna- og kvinnufelagnum, ið ætlar at seta í verk líkandi drift í Vest-manna sum á Tvoroyri, til at samráðast við finansnevndina um hjálpi til at keypa trolara og modernað turkarí al! í sambandi við andeilshandil her á pláss-inum.

Eru so onnur en hesi tvey arbeisfelag í hesum nýstovnaða?

— Ja, øll í Vestmanna ynskja at fáa tað í gongd, og tað eru fleiri privatmenn — handelsmenn sum aðrir — sum eftir forimuni seta reiðuliga væl av peningi í fyrirtøkuna, og sjálv kommunan garanterar nokk so nógv.

Hava tit sikrað tykkum pláss og hús til driftina?

— Vit hava sikrað okkum alt hitt gamla handilsplassið Fitjarnar.

Er eisini pláss har til úti-turking?

— Ja, har er ein vídd uppá 6300 □ alin við anlognum fiskat-urkingarplási, har á kann breið-ast um 150 skp., og er gott pláss til at vaksa um anleggs-stykkir. Tó er at siga, at húsin krevja umvølingar, sum nútíðin krevur tað.

Hetta er gleðiligt. Sjalvsagt ynski eg, at tað kemur at gangast tykkum væl í starvi tykkara. Men eru annars aðrar nýggjar fyrirtøkur frammi í Vestmanna?

— Ja, sum tygum vita, hevur Harry Fousdal havt til diplom-uppgávu úthyggingina av Fossá í Vestmanna. Hesa uppgávu hevur hann so givið Vestmanna sóknarstýri, soleiðis at tað fyrri-ggjar bráfangis útrokning av, hvat úthyggingin kostar. Og ætlar sóknarstýrið at venda sær til Havnar býráð, soleiðis at báðar kommunurnar kunna (Framhald á 2. síðu).

God og mindre god Propaganda for fær- øsk Erhvervsliv.

Af Salgschef Jens Chr. Johannesen.

Udenrigsministeriets Presse-bureau har faaet den udmærkede idé at udsende et Sær-nummer af »Danish foreign office journal» omhandlende færøske Erhvervs- og Turisforhold. Hæftet er, baade hvad typografisk Udstyr og Billed-materiale angaar, meget tilta-lende.

I en Tid, hvor Afsetnings-vanskelighederne er store, og det derfor gælder om at skabe mest mulig Interesse om vore Eksportvarer paa sekundære og endnu uopdyrkede Markeder, maa man være taknemmelig for det viste Initiativ.

Saa meget mere maa man beklage, at den eneste ikke sig-nerede Artikel — omhandlende Færøse fisheries og som formentlig skyldes en færøsk Forfatter — paa flere Punkter